

Sygn. akt III AUa 712/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 grudnia 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach

Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Ewa Piotrowska (spr.)
Sędziowie	SSA Jolanta Ansion SSA Maria Małek - Bujak
Protokolant	Sebastian Adamczyk

po rozpoznaniu w dniu 11 grudnia 2012 r. w Katowicach

sprawy z odwołania J. P. (J. P.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

o odsetki

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w Katowicach

z dnia 17 stycznia 2012 r. sygn. akt XI U 2221/11

oddala apelację.

/-/ SSA J. Ansion/-/ SSA E. Piotrowska/-/ SSA M. Małek - Bujak

Sędzia Przewodnicząca Sędzia

Sygn. akt III AUa 712/12

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 17 stycznia 2012 roku Sąd Okręgowy - Sąd Pracy

i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach zmienił w punkcie 1 wyroku zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. z dnia 30 czerwca 2011 roku w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu J. P. prawo do ustawowych odsetek od świadczenia rentowego za okres od dnia 16 lutego 2009r. do dnia zapłaty,

a w punkcie 2 wyroku oddalił odwołanie w pozostałym zakresie.

Sporną kwestią w niniejszej było, czy ubezpieczonemu przysługuje prawo do wypłaty odsetek z tytułu opóźnienia w przyznaniu bądź wypłacie świadczenia rentowego.

Sąd I instancji ustalił, że decyzją z dnia 17 lutego 2006 roku organ rentowy przyznał rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy, począwszy od dnia 26 listopada 2005 roku do dnia 30 listopada 2006 roku. Ponownie prawo do tego świadczenia przyznano ubezpieczonemu decyzją z dnia 28 grudnia 2006 roku, od dnia 1 grudnia 2006 roku do dnia 31 grudnia 2008 roku.

W dniu 1 grudnia 2008 roku ubezpieczony złożył w organie rentowym wniosek o przyznanie prawa do renty na dalszy okres.

Orzeczeniem z dnia 10 lutego 2009 roku lekarz orzecznik ZUS uznał, że ubezpieczony jest nadal częściowo niezdolny do pracy okresowo do lutego 2010 roku. Od tego orzeczenia ubezpieczony nie złożył sprzeciwu do Komisji Lekarskiej ZUS, wobec czego decyzją z dnia 25 lutego 2009 roku organ rentowy przyznał ubezpieczonemu prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy na okres od miesiąca wstrzymania świadczenia, tj. od dnia 1 stycznia 2009 roku do dnia 28 lutego 2010 roku.

W dniu 16 czerwca 2011 roku ubezpieczony złożył wniosek o odsetki za zwłokę w wypłacie świadczenia rentowego od dnia 15 stycznia 2009 roku do 4 marca 2009 roku.

Zaskarżoną decyzją z dnia 30 czerwca 2011 roku organ rentowy odmówił ubezpieczonemu wypłaty odsetek w związku z wznowieniem renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy decyzją z dnia 25 lutego 2009 roku.

W oparciu o dokonane ustalenia Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie ubezpieczonego zasługuje na częściowe uwzględnienie w zakresie dotyczącym roszczenia ubezpieczonego o wypłatę odsetek z tytułu opóźnienia w przyznaniu świadczenia rentowego za okres od dnia 16 lutego 2009 roku do dnia zapłaty.

Sąd I instancji jako podstawę prawną rozstrzygnięcia wskazał art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn. - Dz. U. z 2009 r., Nr 205, poz. 1585 z późn. zm.) oraz art. 118 ust. 1 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. - Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227 z późn. zm.).

Odnosząc powyższe rozważania do stanu faktycznego tej sprawy Sąd I instancji podkreślił, że wniosek o przyznanie prawa do renty na dalszy okres ubezpieczony złożył w dniu 1 grudnia 2008 roku; orzeczenie stwierdzające istniejącą nadal do lutego 2010 roku częściową niezdolność ubezpieczonego do pracy lekarz orzecznik ZUS wydał w dniu 10 lutego 2009 roku, a organ rentowy ponownie ustalił ubezpieczonemu prawo do renty na okres od dnia 1 stycznia 2009 roku, to jest od dnia następnego licząc od upływu terminu, na jaki przyznano świadczenie poprzednio, do dnia 28 lutego 2010 roku, czyli do czasu trwania częściowej niezdolności do pracy, stosownie do treści orzeczenia lekarza orzecznika ZUS - decyzją z dnia 25 lutego 2010 roku.

Sąd Okręgowy podkreślił, że przepis art. 83 ust. 3 cyt. ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, który stanowiąc, że odwołanie do sądu przysługuje również w razie niewydania decyzji w terminie 2 miesięcy, licząc od dnia zgłoszenia wniosku o świadczenie lub inne roszczenia, zakreśla tym samym organowi rentowemu termin dwumiesięczny do wydania decyzji, począwszy od dnia zgłoszenia wniosku o świadczenie, co oznacza, że skoro wniosek ubezpieczonego o ponowne ustalenie prawa do renty wpłynął do organu rentowego w dniu 1 grudnia 2008 roku organ rentowy powinien był wydać decyzję w przedmiocie tego wniosku najpóźniej do dnia 1 lutego 2009 roku.

Natomiast organ rentowy decyzją taką wydał w dniu 25 lutego 2009 roku, a więc

24 dni po upływie przepisanej terminu, przez co nie ustalił prawa do świadczenia rentowego ubezpieczonego na dalszy okres, zgodnie z przepisami prawa, powodując opóźnienie w ponownym ustaleniu jego prawa do tego świadczenia.

Sąd w ocenie Sądu Okręgowego uzasadniało to konieczność wypłaty przez organ odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych względem ubezpieczonego, a opóźnienie to było następstwem okoliczności, za które organ rentowy ponosi odpowiedzialność.

Sąd Okręgowy wskazał, że w dniu 1 lutego 2009 roku, a więc z chwilą upływu dwumiesięcznego terminu na wydanie decyzji organ rentowy skierował sprawę na drogę postępowania orzeczniczego, ponieważ wniosek o wydanie orzeczenia przez lekarza orzecznika ZUS złożył w wydziale orzecznictwa lekarskiego w dniu 8 grudnia 2008 roku, jednakże organ rentowy nie dopilnował, by orzeczenie lekarza orzecznika zostało wydane w okresie pozwalającym organowi na zachowanie terminu do wydania decyzji, a wydając orzeczenie w dniu 10 lutego 2009 roku lekarz orzecznik uniemożliwił organowi rentowemu wydanie w terminie decyzji.

Sąd I instancji podkreślił, że za działania i zaniechania lekarza orzecznika ZUS odpowiedzialność ponosi organ rentowy, dlatego orzeczenie lekarza orzecznika ZUS stwierdzające, że ubezpieczony jest nadal częściowo niezdolny do pracy do lutego 2010 roku - gdy chodzi o jego treść - dawało podstawy do ponownego ustalenia jego prawa do tego świadczenia w terminie do dnia 1 lutego 2009 roku. Podkreślenia jednak wymagało, że organ rentowy wydał decyzję dotyczącą ponownego ustalenia prawa ubezpieczonego do świadczenia rentowego niezwłocznie po upływie terminu do zaskarżenia orzeczenia lekarza orzecznika ZUS do Komisji Lekarskiej ZUS w drodze sprzeciwu.

Mając na względzie powyższe rozważania Sąd I instancji uznał, że w niniejszej sprawie doszło do opóźnienia w ponownym ustaleniu prawa ubezpieczonego do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy wskutek okoliczności, za które organ rentowy ponosi odpowiedzialność, ponieważ wszelkie działania i zaniechania wynikłe w toku postępowania orzeczniczego leżące po stronie lekarza orzecznika ZUS obciążają organ rentowy, który ma możliwość wpływania dostępnymi środkami na przebieg, sprawność i terminowość tego postępowania.

Jednak ustalając datę początkową, od której należy przyznać ubezpieczonemu prawo do ustawowych odsetek od świadczenia rentowego należało mieć na względzie ustawowy termin wypłaty świadczenia rentowego (art. 130 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach

z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych). W decyzji z dnia 17 lutego 2006 roku, przyznającej ubezpieczonemu po raz pierwszy rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy ustalono termin płatności świadczenia - do 15 dnia każdego miesiąca. Zatem termin płatności świadczenia przypadał do dnia 15 każdego miesiąca, co oznacza, że jeżeli renta należała się ubezpieczonemu na dalszy okres od dnia 1 stycznia 2009 roku, jak w decyzji organu rentowego z dnia 25 lutego 2009 roku, a decyzja w tym przedmiocie zgodnie z prawem powinna być wydana do dnia 1 lutego 2009 roku, należność trzeba było przekazać ubezpieczonemu do dnia 15 lutego 2009 roku, a skoro nie została wypłacona to organ rentowy pozostawał w zwłoce w wypłacie tego świadczenia od dnia 16 lutego 2009 roku.

Sąd też ubezpieczonemu ustawowe odsetki za zwłokę od organu rentowego należne są od dnia 16 lutego 2009 roku do dnia zapłaty.

Sąd Okręgowy podkreślił także, że odwołujący domagał się odsetek za okres od dnia 15 stycznia 2009 roku do dnia 4 marca 2009 roku, jednakże uwzględniając datę złożenia przez ubezpieczonego wniosku o ponowne ustalenie prawa do renty na dalszy okres, termin ustawowy przewidziany do wydania przez organ rentowy decyzji w przedmiocie tego wniosku, który upływał z dniem 1 lutego 2009 roku, jak również datę początkową ponownego ustalenia prawa ubezpieczonego do świadczenia rentowego, tj. od dnia 1 stycznia 2009 roku, jak w decyzji z dnia 25 lutego 2009 roku oraz ustawowy termin płatności świadczenia, który przypadał do dnia 15 każdego miesiąca, trzeba zauważyć, że nie sposób przyznać ubezpieczonemu odsetek od dnia 15 stycznia 2009 roku, ponieważ o opóźnieniu w ponownym ustaleniu prawa ubezpieczonego do świadczenia rentowego można jedynie mówić od dnia 16 lutego 2009 roku, co czyni roszczenie ubezpieczonego o odsetki za okres od dnia 15 stycznia 2009 roku do dnia 15 lutego

2009 roku bezzasadnym. W dniu 15 stycznia 2009 roku nie upłynął jeszcze ustawowy termin do wydania przez organ rentowy decyzji

w przedmiocie prawa ubezpieczonego do świadczenia rentowego na dalszy okres, a co za tym idzie organ rentowy nie pozostawał wobec ubezpieczonego w zwłoce w przyznaniu świadczenia rentowego na dalszy okres na wniosek złożony w dniu 1 grudnia 2008 roku.

Tytuł wypłaty ubezpieczonemu odsetek za okres opóźnienia w przyznaniu świadczenia rentowego jakim jest opóźnienie wydania decyzji w przedmiocie prawa do świadczenia rentowego istnieje zatem od dnia 2 lutego 2009 roku, bowiem najpóźniej do dnia 1 lutego 2009 roku organ rentowy powinien wydać przedmiotową decyzję i wypłacić w najbliższym terminie płatności przypadającym po wydaniu decyzji, tj. w tym przypadku do dnia 15 lutego 2009 roku świadczenie rentowe należne za okres od dnia 1 stycznia 2009 roku.

Apelację od wyroku wniósł organ rentowy.

Apelujący zaskarżył wyrok Sądu Okręgowego w części dotyczącej punktu 1, zarzucając mu naruszenie przepisów prawa materialnego - art. 118 ust. 1 ustawy z dnia

17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, poprzez błędne ustalenie, że organ rentowy pozostawał w zwłoce z wypłatą należnego świadczenia od dnia 16 lutego 2009 roku, podczas gdy organ rentowy wydaje decyzje w sprawie prawa do świadczenia w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, którą było orzeczenie lekarza orzecznika z dnia 10 lutego 2009 roku.

W oparciu o podniesione zarzuty organ rentowy wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania.

W uzasadnieniu apelacji organ rentowy podniósł, że ubezpieczony w okresie od 26 listopada 2005 roku do 30 listopada 2008 roku pobierał rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy, w dniu 1 grudnia 2008 roku wystąpił z wnioskiem o ustalenie renty z tytułu niezdolności do pracy na dalszy okres.

Orzeczeniem z dnia 10 lutego 2009 roku lekarz orzecznik ZUS uznał, że ubezpieczony jest nadal częściowo niezdolny do pracy do lutego 2010 roku i w oparciu o to orzeczenie organ rentowy decyzją z dnia 25 lutego 2009 roku przyznał ubezpieczonemu prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy na dalszy okres, tj. od dnia 1 stycznia 2009 roku do dnia 28 lutego 2010 roku.

Apelujący podkreślił, że zgodnie z treścią art. 118 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji. Według organu rentowego ostatnią okolicznością do ustalenia prawa do renty było orzeczenie lekarza orzecznika z dnia 10 lutego 2009 roku, natomiast decyzja o przyznaniu ubezpieczonemu prawa do dalszej renty z tytułu niezdolności do pracy wydana została w dniu 25 lutego 2009 roku, zatem brak było podstaw do przyjęcia, że organ rentowy pozostawał w opóźnieniu.

W ocenie apelującego nie można zgodzić się z poglądem, że orzeczenie lekarza orzecznika wydane zostało z nieuzasadnionym opóźnieniem, ponieważ ilość pracy w Wydziale Orzecznictwa Lekarskiego nie pozwalała na wcześniejsze podjęcie czynności orzeczniczych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego podlega oddaleniu. Sąd I instancji przeprowadził prawidłowe i staranne postępowanie dowodowe i nie naruszył swoim rozstrzygnięciem przepisów prawa.

Organ rentowy w apelacji przyznaje przecież, że orzeczenie Lekarza Orzecznika wydane zostało w okresie 2 miesięcy i 10 dni od złożenia przez ubezpieczonego wniosku o prawo do dalszej renty z tytułu niezdolności do pracy, zaś

nawał pracy orzeczniczej nie stanowi argumentu zwalniającego organ rentowy od ponoszenia odpowiedzialności za opóźnienie

w wydaniu decyzji. Decyzja o prawie do renty ma charakter deklaratoryjny, potwierdzający uprawnienia ubezpieczonego do świadczenia w sytuacji ziszczenia się ryzyka ubezpieczeniowego i w razie przekroczenia terminu do wydania decyzji, jak słusznie stwierdził Sąd Okręgowy opóźnienie nastąpiło w okolicznościach, za które organ rentowy ponosi odpowiedzialność, zgodnie z przepisem art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13.10.1998 r.

o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. 2009/205/1585 t.j. ze zm.). Szybkie i skuteczne nabycie uprawnień stanowi bowiem słuszny interes ubezpieczonego (patrz post. SN z 13.5.99r. , II UKN 614/98 , PPIPS 2000/7), zaś organ rentowy ponosi odpowiedzialność za działania Lekarza Orzecznika.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny stwierdzając, że zarzuty apelacji nie znajdują oparcia w materiale dowodowym, zaś wyrok nie narusza przepisów prawa orzekł jak w sentencji na mocy przepisu art. 385 kpc.

/-/ SSA J. Anson/-/ SSA E. Piotrowska/-/ SSA M. Małek - Bujak

Sędzia Przewodnicząca Sędzia

JM